

Damiaan in het oog van de storm

Recent hekelde het Amerikaanse congresslid Alexandria Ocasio-Cortez dat overwegend blanke mannen de Amerikaanse staten vertegenwoordigen in de National Statuary Hall van het Amerikaanse Capitool in Washington (VS). In haar betoog neemt ze daarbij (per ongeluk) pater Damiaan als illustratie.

Mevrouw Ocasio-Cortez kreeg hierop al heel wat reacties uit Amerika en ook daarbuiten, niet in het minst vanuit België. Toch mogen we niet alles teveel uitvergroten. Laten we ons focussen op wat mevrouw Ocasio-Cortez nu eigenlijk echt bedoelde en op Damiaan.

Terechte kritiek, ongelukkig gekozen voorbeeld

Recent hekelde het Amerikaanse congresslid Alexandria Ocasio-Cortez hoe overwegend blanke mannen de Amerikaanse staten vertegenwoordigen in de National Statuary Hall van het Amerikaanse Capitool in Washington (VS). Dat is uiteraard een feit. In haar ogen is dit de zoveelste uiting van het overheersende blanke superioriteitsdenken. Met haar kritiek wil mevrouw Ocasio-Cortez vooral het kolonialisme en de daarmee samenhangende (nog steeds) doorgaande uitbuiting en onderdrukking van mensen aanklagen. Ze zwakte helaas haar argumentatie af door Damiaan als voorbeeld te nemen. Mevrouw Ocasio-Cortez heeft dus meer dan een punt maar ze koos voor het verkeerde voorbeeld. Iedereen kan zich vergissen en dat heeft ze ook al toegelicht op haar twitteraccount.

Van zieltjeswinner tot bruggenbouwer en activist

We kunnen er natuurlijk ook niet om heen dat Damiaan een blanke man is. Net als zovele andere missionarissen vertrok hij uit zijn moederland naar verre oorden om zijn geloof te verkondigen, om mensen te bekeren. Nu Damiaan deed vanuit zijn geloof veel meer dan dat. Hij groeide van louter geloofsverkondiger en zieltjeswinner uit tot bruggenbouwer en activist voor en met de *Native Hawaiians*, voor en met alle mensen, zonder onderscheid. Zeg maar voortschrijdend inzicht! Damiaan ontdekte tijdens zijn missie waar het eigenlijk echt om draait in zijn geloof. Niet om regels en voorschriften en zieltjes winnen maar om er te zijn voor en vooral met de mensen, om naar hen te luisteren, in dialoog te gaan, hen nabij te zijn en solidair te zijn. Damiaan kwam eigenlijk als migrant aan op Hawaï. Hij leerde de Hawaïaanse taal en genoot van de Hawaïaanse gastvrijheid. Hij koos de kant van de Hawaïanen, hij bleef hen nabij, was solidair met hen, gaf zijn leven voor hen. Ook dat zijn feiten.

Een migrant als Hawaïaans symbool

Uiteindelijk kozen de Hawaïanen naast een beeld van de Hawaïaanse koning Kamehameha I (ca 1758 – 1819) voor een beeld van pater Damiaan (1840-1889) als symbool voor hun staat. Dat is eigenlijk niet verwonderlijk als je ziet hoezeer Damiaan zich in de Hawaïaanse samenleving heeft geïntegreerd, hoe hij zich met hen heeft vereenzelvigd en hoe hij zijn leven voor hen heeft gegeven. Welke andere blanke heeft dat gedaan?

In 2005 kozen wij - en dat mag ook wel eens onderstreept worden - voor een migrant als Grootste Belg. Hij zou waarschijnlijk niet tot Grootste Belg verkozen zijn als hij braaf gebleven was waar hij was. Hij trok weg uit zijn land, integreerde zich elders en werd haast helemaal Hawaïaan onder de Hawaïanen. Wat een mooi voorbeeld van integratie en solidariteit. Ook voor ons vandaag. Hij verloochende zijn afkomst niet, hij bleef in contact met het thuisfront, droeg zijn (biologische en religieuze) familie mee in zijn hart en tegelijk omarmde hij een nieuw moederland, nieuwe landgenoten die hij zag als familie, een nieuwe taal, een nieuwe cultuur. Hij toonde respect en was solidair. De liefde die hij gaf, kreeg hij in duizendvoud.

Dialogoog

Ook al is hij blank en een man, tot op vandaag dragen de Hawaïanen Damiaan in hun hart. Ze tekenden geen protest aan in al die jaren dat hij sinds 1969 in de National Statuary Hall stond. Ze tekenden geen protest aan toen hij in 2009 heilig verklaard werd. Dat zegt heel wat. Tot op vandaag en ook al in de tijd van Damiaan kwamen de Hawaïanen op voor zichzelf, voor hun land/staat en cultuur. Had Damiaan hen onderdrukt, dan hadden ze al hun stem laten horen daar mag je zeker van zijn. Maar zij zien Damiaan blijkbaar als één van hen, als familie omdat hij aandacht had voor hen, hen respecteerde, radicaal solidair was en heel veel liefde toonde. Hij was een van hen.

Tenslotte zouden wij van hieruit graag in de geest van Damiaan rustig en respectvol in dialoog gaan met mevrouw Ocasio-Cortez en met onze contacten in Amerika en Hawaï om te luisteren naar wat zij hierover echt te zeggen hebben.

Ruben Boon is inhoudelijk coördinator van het Damiaanmuseum in Tremelo en ook projectleider van Damiaan Vandaag, het Damiaanproject van de Congregatie van de Heilige Harten, waartoe ook pater Damiaan behoort.

Damiaan Vandaag wil de figuur van Damiaan en zijn waarden van zingeving, verbondenheid, respect, dialoog, solidariteit over grenzen heen uitdragen en gestalte geven via allerlei initiatieven, activiteiten en projecten.

Zie ook www.damiaanvandaag.be en www.damiaanmuseum.be